

Twee iournalen, het eerste gehouden by de seven matroosen, op het eylandt Mauritius, in Groenlandt, in den iare 1633. en 1634. in haer overwinteren, doch sijn al t'samen gestorven

En het tweede gehouden by de seven matroosen, die op Spitsbergen sijn overwintert, en aldaer ghestorven, in den iare 1634. Verhalende de wonderheden van de beeren, walvisschen, onlydelijcke koude, storm-winden en lange nachten, die zy hebben geleden.

bron

Twee iournalen, het eerste gehouden by de seven matroosen, op het eylandt Mauritius, in Groenlandt, in den iare 1633. en 1634. in haer overwinteren, doch sijn al t'samen gestorven: En het tweede gehouden by de seven matroosen, die op Spitsbergen sijn overwintert, en aldaer ghestorven, in den iare 1634. Verhalende de wonderheden van de beeren, walvisschen, onlydelijcke koude, storm-winden en lange nachten, die zy hebben geleden. Gillis Joosten Saeghman, Amsterdam ca. 1665

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_twe015twee01_01/colofon.php

© 2013 dbnl



Aen den Goet-gunstigen Leeser.

ALsoo Godt Almachtigh, die een Schepper van Hemel ende van Aerde is, die oock is de gene, die ons voetsel geeft, ende op wien wy moeten onse hoop ende troost stellen, gelijk wy dagelijck door ervarentheyt sien ende bevinden, dat hy is dien God, in wiens bewaringhe wy alle leven en sweven, even als Godt den Mensche is stuerende, tot veele en verscheyde dinghen, gelijk ons dan voorgekomen is, een sonderlinge ondervindinge, door versoeck van de Bewint-hebbers der Groenlands-vaerders; also de Groenlantsche vaert nu een langhe wyle bezeylt en bevaren is, ende nochtans een Rouw, Dor, Kout onbewoont Landt is, ja dat strydende is teghen vele conditie en naturen van menschen, eensdeels door de groote onlijdelike koude, en ander-deels door het Rouwe dompige Weder, en de gebreecken van dien, soo is voorgeslaghen by de Bewint-hebbereren der selve, dat men eens curieusselicken soude ondersoecken, hoe hem dit Landt toe-droegh, den geheelen Winter, of het waer was, dat men van dit landt sustineerde of oordeelde, (eenige gaven voor, dat daer den geheelen winter geen dagh en was, andere seyden, weynigh of niet, soo dat de Astrenomisten tegen malkanderen daer in differeerden,) goet soude wesen dat men seven vrywillige Maets uyt de geheele Vloot soude verkiesen om aldaer te overwinteren, by aldien sy daer lust en couragie toe souden hebben, so sijn te voorschijn gekomen dese onderstaende seven Matroosen met namen:

Outgert Jacobsz. van Grootebroeck, als Commandeur.

Adriaen Maertensz. Karreman van Schiedam, als Boeck-houder.

Theunis Theunisz. als Kock, van Schermerhorn.

Dirck Pietersz. van Veenhuysse.

Pieter Pietersz. van Haerlem.

Bastiaen Gyse van Delfshaven.

Geraert Bautyn van Brugghe.

In den Iare 1633. den 26. Augusti, is de Vloot Schepen, van het Eylandt Mauritie, leggende in Groenlandt, nae het Vaderlandt t'zeyl gegaen, latende aldaer seven vrywillige kloeckmoedige Matroosen om te over-winteren, en voorts te vernemen de gelegentheyte van het Winstersche Saysoen aldaer, en hebben ons dit na-volgende Geschrift nagelaten.

[26 Augusti 1633]

Den 26. Augusty ginck onse Vloot na 't Vaderlandt t' Zeyl met N.O. Windt, ⁺ en hol Water, 's nachts het selfde weer.

[27 Augusti 1633]

Den 27. den windt N.O. wy waren dien selven dach wel 4. a 5. rijsen op den Bergh, hebbende niet vernomen, die selven nacht doncker weder.

[28 Augusti 1633]

Den 28. de wint N.O. met veel sneeu, den selven dach deelden wy een half pont Taback voor ons sevenen, dit was voor een gheheele Weeck, des avondts waren wy met malkanderen sien of wy niet vreemts en konde vernemen, maer hebben niet gevonden.

[29 Augusti 1633]

Den 29. hadden wy Sonne-schijn, met klaer weder, namiddagh gingen wy op den Bergh, die niet veer van onse Tent stondt, wanneer het klaer weer was, soo konden wy bequamelijck den Beeren-bergh sien leggen.

[30 Augusti 1633]

Den 30. de Wint N. West, nade-middagh soo hadden wy wat Iacht-sneeuw, den selfden nacht hadden wy dick weer, de windt N. Oost.

[31 Augusti 1633]

Den 31. hadden wy moy weder met klare Sonne-schijn, wy saghen doen den Beeren-bergh perfect leggen, het koelden uyt den N. Oosten, des nachts Starlicht met moy weer.

[1 September 1633]

+ Den 26. Augusty

Den 1. September wint N.W. met goet weer, ⁺ des avondts vielder wat sneeuw, wy hadden doen een stercke koelte uyt den N.O. en waren twee ofte drie reysen op den Bergh, hebben niet vernomen.

[2 September 1633]

Den 2. de windt als voren gemengelt met sneeu, des nachts hadden wy duyster weer.

[3 September 1633]

Den 3. de windt als voor desen, met moy weder, daer na wat sneeuw, en behielden den selfden Windt.

[4 September 1633]

Den 4. de Windt als vooren.

[5 September 1633]

Den 5. de windt noch als vooren, ghemengelt met sneeuw, des avondts klaer weder met Starre-licht.

[6 September 1633]

Den 6. voor-middagh moy weder, ende na-de-middag Sneeuw, 's avondts hadden wy noch reghen, de windt als vooren.

[7 September 1633]

Den 7. de winst als voren, met goet weer, des nachts hadden wy vrij wat Regen, den windt liep Z.Z. Oost.

[8 September 1633]

Den 8. de windt Z.O. voor-middagh hadden wy Regen, des namiddaghs hadden wy wederom schoon weer, des nachts heel moy Star-licht, in het eerste quartier hoorden

+ September.

wy een gherucht, gelijk of daer yet gevallen hadde, waer van wy seer verschrickten, niet wetende wat dat het mochte wesen, den windt was doen Z. Oost.

[9 September 1633]

Den 9. de windt Z.O. met moy Sonne-schijn, soo dat wy onse Hembden uytrocken, sittende teghen het Geberghte aen, en koesterde en vermaekende ons soo wat, de windt was Z.O. op dat pas konden wy den Beeren-bergh sien legghen heel klaer, 's nachts hadden wy Regen.

[10 September 1633]

Den 10. hadden wy een harde storm uyt den Z.O. 's nachts kregghen wy Regen.

[11 September 1633]

Den 11. hadden wy mistachtigh ende vochtigh weder, den windt Z. Z.O. namiddagh liep de windt Z.W. wy gingen op ditmael wat zalaet halen, om de veranderingh van de kost: den selfden nacht was 't betoghen Lucht, ende den windt N.O.

[12 September 1633]

Den 12. was een harden N.O. windt met klaer weder, namiddaghs den windt met klaer weder, namiddaghs den windt N.O. des nachts een

weynigh Sneeuw, + den windt als voor desen.

[13 September 1633]

Den 13 was 't goet weer, de windt Z.O. met Sonneschijn, daer na gherochtet wat aen 't Sneeuwen, de windt liep doen N.N.O. des nachts betooghen Lucht, de windt N. West.

[14 September 1633]

Den 14. de windt West, met goet weer, met wat Sneeuw, wy ginghen na den Bergh, maer vernamen gantsch niet, 's avondts ginghen wy de Son peylen, waer datse onder gingh, de windt W.N.W. 's nachts goet weder, de windt Z.W.

[15 September 1633]

Den 15. hadden wy een harden W. windt, soo dat'et hier hart aenbrande, wy sagen de Son in 't Zuyden, tot dat die in 't Zuyd Zuyd-westen quam, doen betroock de Lucht, 's nachts Star-licht, de windt West.

[16 September 1633]

Den 16 de wint z.w. met moy Sonneschijn, wy gingen weder wat vervarsschinge van Salaet halen, alsoo het voor ons seer aenghenaem was, 's nachts saghen wy veel Meeuwen, het was heel schoon Starlight en Maneschijn.

[17 September 1633]

Den 17. de windt z.w. en begon seer fel te waeyen, soo dat het hart aenbrande, tot de Speck-sloepen toe, met mooye Sonneschijn, den selfden nacht betogen Lucht, ende den windt als voren.

[18 September 1633]

+ September

Den 18. de windt z.z.w. met Regenachtigh weder, wy deelden als doen voor de eerstemael, ons Rantsoen: of Portie van de Brandewijnen uyt, te weten, elcken Man een Kanne, dit was sijn portie voor elf dagen.

[19 September 1633]

Den 19. hadden wy den wint. W. met klaer weer, en 's nachts Starrelicht, de windt z. Oost.

[20 September 1633]

Den 20. de windt z.z.O. met sonneschijn, wy namen doen het kruyt van onse stucken, alsoo wy door Gods genade van dit jaer voor Biscayers bevrijdt zijn, den selfden nacht was het starlicht, de windt z.w.

[21 September 1633]

Den 21. de windt z.w. met mottigh weder en Regen, 's nachts mottig weder.

[22 September 1633]

Den 22. een harden z. windt met dichte Regen.

[23 September 1633]

Den 23. de windt Oost, met betrocken Lucht, doen sagen wy een Walvis aen de strandt, daer deden wy sonderlinge naerstigheyt, om dat wy hem mochten vangen, waren al doende om een sloep van Landt af te slepen, doch hy zwom wegh door dien het duyster weer wierdt van Regen ende Mist, 's nachts hadden wy harden Regen, de windt was z. Oost.

[24 September 1633]

Den 24. de wint Z.Z.O. voor middagh hadden wy reghen, nae middagh ginghen wy na den Rooden-bergh, ende meenden daer Slae te halen, maer daer komende, en hebben wy niet meer gevonden, des nachts de wint Z.O.

[25 September 1633]

Den 25. de wint Z.Z.O. voor middagh hadden wy al vry wat Regen, ende na de middagh een harden W. wint des snachts koelden het hart aen.

[26 September 1633]

Den 26. een O. windt, doen hadden wy daer Vorst by, so dattet fel kout wiert.

[27 September 1633]

Den 27. de wint N.O. met goet weer, wy gingen aen de zuyt-sy, om te vernemen of wy daer niet konden sien, maer en vernamen daer niet, alsoo de regen die te niet gemaect hadde, dien selfden nacht hadden wy quaet weer, en den wint liep west.

[28 September 1633]

Den 28. hadden wy een storm uyt den noorden met sneeu, ende het weer verhief hem seer hart, maer dien selfden nacht hadden wy noch goet weer, de windt Z.O.

[29 September 1633]

Den 29. so hadden wy harden wint uyt den Z.O. gemenght met sneeuw, het waeyden seer fel, op dit mael gingen wy de zuyer-Son peylen, ontrent een Wijn-boom boven het geberghte; den selfden nacht hadden wy goet weer met Z. wint.

[30 September 1633]

Den 30. de wint W.Z.W. met dick mottich weder, den selfden nacht hadden wy veel regen oock sneeuw, de wint waeyde hart.

[1 October 1633]

Den 1. October de wint N.O. wy hadden datmael goet weer, ⁺ maer daer nae verhief hem de windt hart, des nachts hadden wy betoghen lucht, behielden de windt als vooren, des smorgens resolveerden wy om naer de zuyt-sy van 't Eylandt te gaen, het vros op het landt.

[2 October 1633]

+ October

Den 2. de wint als voren, op

dat mael waren wy aen de zuyt sy van het Eylant geweest, wy liepen over het Lant-ys 't welck ontrent een duym dick gevoren hadde, so dattet een vermaek voor ons was, ende kregghen oock soo de warmte met gaen, wy vonden aldaer versch water, snachts wasset goet weer, met eenen Oostelijcken wint.

[3 October 1633]

Den 3. de wint O. dit was voor de middagh, ende des namiddags liep den wint Westelijck met sneeu, maer meest stilte, het Landt lach heel bedeckt van de sneeu, 's nachts was 't goet weder.

[4 October 1633]

Den 4. de wint Z. met goet vriesent weder, smorgens sagen wy bequamelijkck den Beeren-bergh, na de middagh hadden wy betoghen lucht, 's nachts hadden wy dick mottigh weder, met een harden Z.W. wint

[5 October 1633]

Den 5. de wint Z.W. dien selfden dach dedet niet als regenen van smorghens tot savonts, so dat wy dien heelen dag genootsaecht waren om in onse Tenten te blijven, snachts de wint zuyden.

[6 October 1633]

Den 6. de wint Z. met kout vriesent weer, wy sagen de Son in't suyden, ontrent ten halven pas boven den Bergh, van onse Tent af te sien, wy konden oock den Beeren-bergh sien, snachts hadden wy een harde Z.Z.W. wint, met hol water ende een donckere lucht.

[7 October 1633]

Den 7. hadden wy een harde W.Z.W. wint, wy gingen weder op den Bergh, om of wy yet soudē vernemen, maer vonden niet, snachts hadden wy reghen.

[8 October 1633]

Den 8. de wint als voren, den heelen dagh dedet niet als sneeuwen, met een dicke locht, des namiddaghs liep de wint Z.Z.W. snachts hadden wy harde storm dat onse Tent stont en schudde, so dattet ons al te samen wacker maeckte, dat ons het slapen verginck, want de storm hoe langer hoe meerder verhief, ja tot aen den avont toe, de wint was eerst n.o. daer nae liep hy Noorden, oock vermenght met sneeuw en vorst, en de Zee liep oock hart aen.

[9 October 1633]

Den 9. hadden wy noch storm en hart weer, het water gingh soo hol, dat het onmogelijk soude geweest hebben, ⁺ datter Schepen op de Ree soude konnen leggen, het brande over het Fort heen, de windt was Noordelijck met sneeuw ende vorst, het was heel koudt weer, men konde qualijck op't strant blijven staen, door het fel weder, doen begonden wy eerst onse Stove ofte Kagchel te stoocken, door de groote koude, die ons daer toe dwongh, snachts hadden wy noch een harden N.N.O. wint.

[10 October 1633]

Den 10. behielden wy noch het koude weder doen begon ons de onghewoonte wat te naken, alsoo wy ons doen wat dicht by huys hielden en in onse stoven begonden te vieren, het welck ons soo eenige veranderinghe gaf, alsoo het onse gewoonte niet en was, en sommighe een duyselinge in't hooft maeckte, den wint was noch als voren.

[11 October 1633]

Den 11. de wint N.O. met jacht-sneeuw, en vriesent weer, wy hadden onse Hembden buyten onse tenten gehangen om te verluchten of te bleycken, maer mostense doen inhalen, ende wy maeckten in den hoeck van den haert een plaets om daer te hangen, want geleken beter van hardigheyt als een Planck, als een hembt, wy gingen op dat mael langhs de strant tot aen de Suyt-klippen toe, maer wy vernamen geen onraet, noch sagen geen ghedierte.

[12 October 1633]

Den 12. waren wy weder op den Bergh, maer saghen niet, en hadden noch hart vriesent weer, ja vroos so hart dat onse Bier-tonne bevroos, de welcke maer een vadem van't vier en lagh, ende hadden daer by harden windt, met dicht sneeuwent weer, ende den windt N.O.

[13 October 1633]

+ October

Den 13. hadden wy noch al kout vriesent weer, wy waren wederom nae den Bergh
gegaen, alsoo dat onse ordinarisse gewoonte was, om een kijckjen, maer wy hebben
niet vernomen, savonts sagen wy de Son, ende ginck klaer onder in den westen ten
zuyden, de windt noorde, dien voor-nacht wast heel starlicht, en de na-nacht hadden
wy harden noorden wint, ende sneeuwachtigh weder.

[14 October 1633]

Den 14. de wint ende het weder als

voren, savonts saghen wy de Sonne by den onderganck in den w.z.w. snachts saghen wy somtijds starren. +

[15 October 1633]

Den 15. smorgens so hebben wy hier aen ons strant vernomen twee Walvisschen, de welke droogh op het strant laghen, tot by het oude Fornays van Amsterdam, wy namen met haest ons Harpoenen, Lensen, ende onse Suy-messen, ende sy staecken so hart op haer Corpus, dat wy ons gereetschap bodt ende krom stieten, doch door lanckheyt van tijt soo geraeckten sy wederom in de Zee, ende lieten ons nae kijken: wy hadden doen redelijk weer, ende waren doen wederom op den Bergh gheweest, doch niet vernomen, de wint was als voren.

[16 October 1633]

Den 16. de wint en weder als voor desen, te weten veel koude en sneeuachtigh weer, het welk by ons al vry wat verandering causeerde, wy hebben ook op den Berg geweest, maer niet vernomen.

[17 October 1633]

Den 17. hadden wy noch al kout vriesent weer, de lucht betoogen, de wint was noorden, wy hebben wederom op den Bergh geweest, doch niets gesien, den voor-nacht saghen wy de starren, ende koelden vry wat aen.

[18 October 1633]

Den 18. noch de wint als voren, met kout vriesent weer, des avonts sagen wy de Son ondergaen, in den w.z.w. wel so west, des nachts hadden wy Mane-schijn.

[19 October 1633]

Den 19 de wint als vooren, wy waren op den Bergh, en konden den Beeren-bergh sien, oock saghen wy het Ys, in 't noorden ontrent een mijl van 't Lant, die tijt hadden wy moye sonne-schijn, maer de Son en konde over den Bergh niet schijnen, eensdeels om dat den Bergh vry wat hoogh is, en de Sonne te leegh stonde, soo datse in de Bay by onse Tenten niet schijnen en mocht, den selven nacht hadden wy helder Mane-schijn en sterre-licht.

+ October

[20 October 1633]

Den 20. de wint n.o. met goet weer, wy sagen dit mael den eersten Beer, doch en konden hem niet krijgen, wy waren aen de strandt en saghen het Ys een goet stuck in Zee drijven heel dick, het vroos heel sterck, snachts hadden wy o. wint.

[21 October 1633]

Den 21. de wint hart n.o. met heel kout vriesent weer, snachts waeyde de wint noch hart, ende hadden heel dichte jacht-sneeu.

[22 October 1633]

Den 22. de wint als voren dichte sneeu, snachts betogen lucht.

[23 October 1633]

Den 23. de wint n.o. met dicke betogen lucht, wy hebben wederom op den Bergh geweest, maer niet vernomen, snachts goet weer.

[24 October 1633]

Den 24. de wint n.o. hadden goet klaer helder weer met vorst, wy waren op den rooden Bergh maer en vernamen niets, dan alleenlijck dat wy saghen veel voetstappen van Beeren, so dat wy vermoeden datter al vry wat veel mosten geweest zijn, snachts hadden wy kout helder weer, het vroos sterck aen.

[25 October 1633]

Den 25. de wint z.w. met koude vorst, ende moye Sonne-schijn, maer sy en kan niet meer over den Bergh komen, den selfden nacht hadden wy klaer starre-licht, ook vertoonde ons eenen Beer, ende quam dicht aen onse Tent, maer wy en konden hem niet krijgen, de wint als voorn.

[26 October 1633]

Den 26. de wint als vooren, wy waren over den Bergh, maer hebben niet vernomen dan een weynigh Ys, snachts hadden wy goet weer, de wint w.

[27 October 1633]

Den 27. de wint uyt den weste, met goet weer snachts sagen wy de starren.

[28 October 1633]

Den 28. de wint als voren, met vriesent weer, wy waren op den Bergh, doch niet vernomen, snachts weer en wint als voren.

[29 October 1633]

Den 29. de windt n. met vriesent weer, wy kregen de Bay vol Ys, ende saghen seer veel Ys in Zee, snachts haden wy sneeu, ende het weer ende wint als voren.

[30 October 1633]

Den 30. de wint noch als voor, met fel kout vriesent weer, wy en konden van onse Tent geen water sien, so dick lach het Ys in Zee, snachts hadden wy weer en wint als vooren.

[31 October 1633]

Den 31. de wint N. met sneeuachtigh weer en Ys in de Bay dat wy geen water en konden bekennen, het vriest nu hart by 't vuyr, ja dat meer is, daer vrosen sommighe vaten onstucken door de vorst, maer ons Bier ende

anderen stercken dranck, laghen in de Bottellery, dat en heeft noch geen noot, de wint als voren.

[1 November 1633]

Den 1. November, ⁺ de wint n.o. met kout vriesent weer, wy waren op den Bergh, en sagen daer so veel Ys aen de noort-sy van 't water, dat wy het water niet en konden bekennen, om dees tijdt hebben wy noch 10. uren dagh, wy sien de Son heel weynich, konnen die oock niet sien, of wy moeten by suyden het Landt sijn, daer nu door de felle koude niet wel mogelijk is te komen, den selfden dagh teghen den avont vernamen wy een Beer, maer wanneer hy ons gewaer worde, dat wy nae hem toe quamen, so liep hy in Zee, en begaf hem op het Ys, zijn heel schou voor ons, op dato vriesdent so hart, dat wy genootsaekt sijn het vuyr by wijlen in onse Bottelery aen te legghen, om het Bier uyt het vriesen te houden, wy staen in groot perijckel, om by avont of by nacht, uyt onse Tent te gaen, door oorsaeck dat de Beeren ons soo kort op het lijf sijn, de wint als voorn.

[2 November 1633]

Den 2. behielden noch al kout vriesent weer, vernamen wy 5 a 6. Beeren in de Bay, schooten daer een van die hoop, die wy vilden en het verbranden, de andere liepen ter Zee-waert in op het Ys, soo datse ons ontliepen, snachts hadden wy goet weer.

[3 November 1633]

Den 3. de wint n.o. met redelijck weer, wy vernamen vier Beeren, daer wy eenen van schooten, ende in 't schieten begaf hy hem op 't Ys, ende bleef daer doot leggen, en sloegen touwen om zijn lijf ende sleepten hem so op 't Lant, in de voor-nacht hadden wy starlicht, de wint als voorn.

[4 November 1633]

Den 4. de wint n.o. met kout vriesent weer en betogen Lucht, wy vernamen drie Beeren, maer en hebben geen van dien gekregen, begeven haer datelijck op 't Ys in de Zee, de wint waer w.

[5 November 1633]

+ November.

Den 5. de wint z. met sneeu dat wy qualijck uyt moghten gaen, vernemen nu geen Meeuwen meer, snachts de wint z.

[6 November 1633]

Den 6. de windt als vooren, met quaet buyich weder, met sneeu, in den naenacht so liep de wint oostelijck.

[7 November 1633]

Den 7. de wint n.o. met betoghen lucht wy hebben op den Berg geweest, maer niet vernomen, snachts de wint n. smorgens lagh den Bay vol Ys.

[8 November 1633]

Den 8. de wint als voren, met vriesent weer, teghenwoordich smelten wy sneeu, om water te krijgen, de wint noorden.

[9 November 1633]

Den 9. de wint als vooren, wy hebben over den Bergh aen de zuyt-zy van t Eylant geweest, tot aen het strant, maer hebben geen Ys kunnen sien, wy sagen de Son dit mael, dat was het eerste in 21 a 22. dagen, dat wyse niet gesien en hadde, sy stont ontrent suyen, een half uur boven den Horisont, snachts noorde windt.

[10 November 1633]

Den 10. de wint als voren, wy en verneemen nu geen Beeren meer, de wint als vooren.

[11 November 1633]

Den 11. de wint hart N. met betoghen lucht, het was hier al vol Ys, snachts hadden wy n.o. wint.

[12 November 1633]

Den 12. de wint n.o. met mist, wy hebben wederom op den Bergh geweest dan niet gesien dan Ys, wy hebben met dese veranderingh van 't weer veel Meeuwen vernomen, snachts wasset starlicht en saghen de Maen met oostelijcke wint.

[13 November 1633]

Den 13. hadden wy een harde koude, uyt den oosten met een betoghen lucht.

[14 November 1633]

Den 14. de wint west met kout vriesent weer, snachts klare Maneschijn wy kreghen op dato de Bay wederom vol Ys, maer en vernamen geen Beeren, de wint West.

[15 November 1633]

Den 15 de wint n.o. met sneeu, wy vernamen wederom 3 a 4. Beeren, 't welck by ons soo wat tijd-verdrijf maeckte, wy sochten finantie om haer te mogen schieten, maer sy quamen op het Landt niet, oock en quamen sy so dicht niet dat onse Roers die bereycken konden, so dat wy alleenlijck maer 't gesicht daer van hadden, de wint noch als voor desen.

[16 November 1633]

Den 16. de wint als vooren ende hadden een Beer voor, en leyde op hem aen, maer raecte niet, so liep hy op 't Ys en begaf hem in Zee, snachts de wint als voor dese.
Den

[17 November 1633]

17. de wint N. gemenght met sneeu en donckere betoghen lucht, ⁺ doch haddent doen heel lijdtzaam van de kou, de wint als voren.

[18 November 1633]

Den 18. de wint n.o. met vriesent weer, wy en vernamen tot dato niet, wy leyden somwylen een discoersjen in 't hondert, ende elck vertrock vast zijn avontuer, dat hy soo te lande als te water, wel van zijn leven gehadt hadde, ofte hem bejegent was, so brochten wy somwijlen onsen tijt toe, snachts wasset star-licht met moy weer.

[19 November 1633]

Den 19. de wint n. wy hebben over den Bergh en by het Landt geweest doch met groote moeyten, want wy moeten somwijlen tot over de knien door het sneeu gaen, wy sagen den Beeren-Bergh klaer leggen, oock so sagen wy doen de Son noch pas boven het water, wy hebben noch moy dagh, dat wy noch konnen sien te lesen in een boeck buyten de Tent, maer in de Tent konnen wy niet langher sien te lesen of te schrijven, soo dat ons den dagh heel ontvalt ende sitten meest met toe deuren, 't welck een weynigh onse couragie beneemt, snachts de wint als voorn.

[20 November 1633]

Den 20. de wint als vooren, met donckere betoghen lucht ende sneeuachtig weer, snachts de wint w.

[21 November 1633]

Den 21. de wint w. wy waren op den Bergh gheweest, en sagen den Beeren-bergh, wy sagen nae de noort-zy toe, aldaer wy soo schrickelijck veel Ys saghden dat wy het water daer door niet bekennen konden, de wint wat westelijcker.

[22 November 1633]

+ November

Den 22. de wint als vooren, en kout vriesent weer, des nachts liep de wint west.

[23 November 1633]

den 23. de wint West Noordt-west, met goet weer, wy hebben over den Bergh geweest tot den rooden Bergh toe, doch en hebben niet sonderlings vernomen, dan alleen dat wy daer Ys genoeg vonden, ja so verre als wy sien konden, wy sagen 2 â 3 Beeren op het Ys loopen, maer en sochten ons niet, in de voornacht hadden wy klaer starre-licht en stil weer, in de na-nacht was de wint z. wy vernamen een Beer, onse Roers die altijd veerdigh leggen schooten datelijck nae hem, uyt onse Tent, dat hy aen 't bloeden was, want smorghens vonden wy het bloet aen de strant leggen, so dat wy bespeurde dat wy hem al dapper getreft hadden, maer wy en konden hem niet krijghen, door oorsaeck datse stracx op het Ys loopen, oock so moeten wijse al wel treffen eerse blijven leggen, al sijn sy al door en weder door-schooten, vraghen daer weynigh na, loopen evenwel in de Zee.

[24 November 1633]

Den 24. de wint z.o. met betogen lucht, wy wierden het Ys een stuck in Zee quijt, maer het ging uyt ons gesichte niet, dien nacht kregen wy een w. wint met betogen lucht, de Bay quam wederom vol Ys, de wint w. met kout vriesent weer, wy vernamen wederom veel Meeuwen, maer verhouden haer meest aen het geberghte, de wint als voren.

[25 November 1633]

Den 25. met w. wint vriesent weer, hier openbaerde haer weder veel kok-Meeuwen, maer savonts vliegen sy wederom nae 't geberghte, de wint als voor desen.

[26 November 1633]

Den 26. de wint z. met redelijck sacht weer, het Ys dat aen de wal lagh, was wederom een groot stuck in Zee gedreven, de wint noch als voren.

[27 November 1633]

Den 27. de wint z.w het was nu goet weer, snachts was de wint oost.

[28 November 1633]

Den 28 de wint z.o met goet weer, hadden wederom een Beer, so haest wy hem vernamen soo joeghen wy hem na, tot over het geberghte, wy deden ons uysterse vermoghen om hem te mogen bekomen, maer also hy stercker in 't voorloopen was, als wy in 't na-loopen, so wast ons onmoglijck hem te konnen krijgen, want wy dit mael couragieus genoegh waren, en hadden ons vermaeck hem te achtervolghen, want het heel sacht weer was, ja dat wy ons verwonderde van het weer, 't welck wy wel 5 a 6. dagen nu gehad hebben, ja gelooven dattet rechte voort kouder in Hollant is, alsset hier nu tegenwoordigh is, hadde de wint als voren.

[29 November 1633]

Den 29. de wint als voren, wy hebben over den Bergh geweest, aen de zuyt-zy van het

Eylant geweest, vonden daer so veel ys, dat wy geen water bekennen en konde, aen de Noorder-zy waren wy doenmaels oock, maer daer was het Ys nae gissingh een half mijl van de Wal af gedreven, den selfden nacht was het heel moy star-licht.

[30 November 1633]

Den 30. de Wint als voor desen, op dese reys hadden wy menighte van Beeren, ende deden groote finantie om eenige te moghen krijghen, maer hoe wy het aenleyden, wy en konden haer in geenderley-wijs bekomen, de Wint als voor desen, met harden reghen.

[1 December 1633]

Den 1. December de wint z. met motregen, + ende dooyent weer, savonts liep de wint z.o.

[2 December 1633]

Den 2. de Wint als voren, met regenachtigh weer, het Ys was nu verre benoorden't lant wegh gedreven, dat men 't niet sien konde, het dooyde noch hart, snachts hadden wy sacht weer.

[3 December 1633]

Den 3. de Wint Z. met doncker mottigh weder, snachts waeydent noch hart.

[4 December 1633]

Den 4. de Wint als voren, met betogen lucht, snachts van gelijcken, het weer als voor desen; wy hoorden gewach van Beeren, ende wy die dat voor vermaeck hielden keecken datelijck uyt, ende in 't uytzien so bevonden wy datse dicht by onse Tent waren, daer wasser 2. ofte 3. wanneer sy ons hoorden roeren, so liepen sy deur, snachts het weer en wint als voren.

[5 December 1633]

+ December.

Den 5. de wint z. met sacht weer, ende slecht water, ja so goet weer nae ons oordeel, als het om dees tijds Iaers in Hollandt kan wesen, snachts hadden wy een z.o. wint, ende het was moy starre-licht, oock schooten wy eenen Beer door sijn huydt, dat wy hem sagen bloeden, doch hy was noch so kloeck, dat hy evenwel in Zee liep, soo dat wy hem niet en konde krijgen.

[6 December 1633]

Den 6. de wint z.o. met betogen Lucht, wy mochten 't wel harden van wegghen de koude, snachts moy star-licht, de wint als voren.

[7 December 1633]

Den 7. de wint als voren, maer dick mistigh weder, snachts liep de wint z. doen kregghen wy wat sneeu, daer nae setten hem het weer tot vorst.

[8 December 1633]

Den 8. de wint n.o. met een donckere lucht met koudt vriesent weer, snachts liep de wint w.

[9 December 1633]

Den 9. weer en wint als voren, met heel klaer helder weer, maer fel kout, wy sagen soo veel Ys, als wy over sien konden, snachts star-licht met vriesent weer.

[10 December 1633]

Den 10. de wint als voren, met klaer helder weer, daer was so veel Ys, dat wy geen water bekennen kosten, snachts wasset helder star-licht en de Maen scheen heel klaer, vernamen 2. a 3. Beeren, en wy schooten een daer van twee mael in sijn Huyt, datter het Bloet by neer liep, doch raeckte op het Ys wegh, wy waren op den Bergh, daer lagh soo veel Ys, dat het water niet mogelijk was te bekennen, snachts hadden wy w. wint.

[11 December 1633]

Den 11. het weer en wint als vooren, wy en hebben van daegh geen Beeren vernomen, want sy beginnen te bemerken dat wyse treffen, so datse haer nu buyten schoots houden, ende ons soo nae niet meer durven komen, of het en waer dattet die gene

waren, die niet onder ons handen geweest zijn: weer en wint als voor desen, met kout vriesent weer.

[12 December 1633]

Den 12. smorgens vroegh, schooten wy een Beer in zijn Kop dat hy hart steeken doot bleef leggen, die wy datelijck vilden, en braden de Bout, die ons niet qualijck bequam, also het een jonge Beer was, en wy langhe oude kost gehadt hadden, so dattet een verversingh voor ons was, en hadden daer goeden smaeck in, de wint w. met kout vriesent weer, snachts stil weer som-wijlen Maneschijn.

[13 December 1633]

Den 13. de wint z.w. met donckere betogen lucht wy hebben over den Bergh geweest, en ginghen nae den Rooden-bergh toe, doch wy en vernamen gantsch niet, maer de Zee nae de Noort zy, saghen wy vol Ys leggen, snachts de wint z.o. met sneeuw.

[14 December 1633]

Den 14. de windt suyden met klaer vriesent weer, snachts wasset heldere Maneschijn, het Ys was doen een groot stuck in de Zee gedreven.

[15 December 1633]

Den

15. de wint Z. met donckere lucht, doen raecten de Bay wederom vol Ys, snachts liep de wint z.w. en heel duyster weer.

[16 December 1633]

Den 16. de wint als voren, wy hebben op den Bergh geweest, maer en hebben niet vernomen, den selfden nacht wasset helder Maneschijn, weer en wint als voor desen.

[17 December 1633]

Den 17. de wint Z. met donckere Lucht, wy hebben wederom op den Bergh geweest, maer konden gantsch niet vernemen, de Beeren hebben wy in een wijl niet gesien, het lijkt datse ons mijden, snachts sneudent hart met een z. wint, en hadden doen dooyent weer, en met menighte Meeuwen, dit komt met den Z. windt veel toe; wanneer het weer ontlaten is, dan maeckt dat goet hier sulcken geraes dattet onuytsprekelijk is, even als het gevogelte in Hollandt kan doen des Mey-tijds, maer savonts vlieghe sy wederom nae het geberghte, daer sy haer meest onthouden.

[18 December 1633]

Den 18. de wint z. met doncker weer en dichte mot-regen.

[19 December 1633]

Den 19. de wint o. met dicke lucht en vorst, snachts stil weer, met betogen lucht, de wint als voren.

[20 December 1633]

Den 20. de wint O. en hadden stil weer, met een donkere lucht, de wint als voren.

[21 December 1633]

Den 21. de wint O. met een donckere lucht, de Sneeuw leyt so dick dat wy qualick sonder Leersen moghen uyt gaen, want wy daer te diep in schieten, en maeckt koude voeten, snachts hadden wy stijve koude uyt den Noorden, met betogen lucht en sneeuachtigh weer.

[22 December 1633]

Den 22. smorgens was de Bay wederom vol ys, dat wy geen water sien en mochten, hadden helder kout vriesent weer, de wint West, en hadden desen dach sonderling klaer weer, wy houdent nu op het kortste van de daghen wel te zijn, en wy hebben tegenwoordigh noch 4. uren dach, daer wy selfs van verwondert zijn, des nachts wasset Starlicht, en stil weer.

[23 December 1633]

Den 23. hadden wy klaer vriesent weer, met een oostelijcken wint, snachts waeydent hart, daer viel veel sneeu, soo dat wy qualick uyt onse Tent kosten gaen, smorgens konden wy geen Ys meer sien, de wint als voren.

[24 December 1633]

Den 24. de wint als voren met dick mottich weer, in de na-nacht wasset starre-licht, ende hadde doen een harde z.o. wint met kout vriesent weer.

[25 December 1633]

Den 25. Z. wint met klaer weer, snachts liep hy wederom Noordelijck, ende hadden doen klaer star-licht.

[26 December 1633]

Den 26. de wint O. met klaer kout vriesent weer, snachts de wint N.W.

[27 December 1633]

De 27. de wint en weer als vooren, in de voornacht hadden wy veel stil weer, in de na-nacht hadde wy O. wint, en donckere lucht.

[28 December 1633]

Den 28. de wint Oostelijck, met doncker weer en sneeu, snachts een harde W. wint, het dede anders niet als sneeuwen, het leyt teghenwoordigh soo dicht van sneeu dat wy al heel niet uyt kunnen gaen, weer en wint als voren.

[29 December 1633]

Den 29. de wint w. met goet klaer weer, maer vorst ende vry stercke koude, in de voor-nacht was het klaer star-licht met stil weer, in de na-nacht begondet sterck te waeyen, ende woey hart aen, uyt den z.o. vermenght met sneeu, smorgens bevonden wy het Ys een groot stuck in Zee gedreven te zijn.

[30 December 1633]

Den 30. hadden wy een harden Z.W. wint, met betogen lucht, den selfden nacht wasset van gelijcken, wy en vernamen geen Beeren, noch visschen, is tegenwoordig heel stil.

[31 December 1633]

Den 31. hadden wy goet stil weer, matelijcke koude en betogen lucht, snachts hadden wy den wint Z.W. maer vry al wat sneeu, het was goet winter-weer, konden 't wel harden.

[1 January 1634]

Anno 1634. den eersten Ianuarius, ⁺ naer wy smorghens op geresen zijn geweest, so hebben wy malkanderen een gelucksalig Nieuwe-jaer toe gewenscht, en wenschten malkanderen dattet ons tot een goede uytkomst gelucken mochte, 't welck ons hartelijck begeeren was, ende hebben ghelijckelijck een Gebedt gedaen, om alsoo ons ghemoet wat te verlichten, wy hadden dien selfden dagh een donckere lucht, met koudt vriesent weer, de wint als voor desen, wy

+ Anno 1634. den eerste January.

hadden op dit mael 2. Beeren by onse Tent, ⁺ maer wy en konden dese niet krijgen door de duysterheyt van 't weer, ten anderen dat de sneeu so dick leyt, so dat voor ons onmogelijck om te doen was.

[2 January 1634]

Den 2. de wint n.o. met redelijck klaer weer, het Ys was doen een stuck wederom van de wal gedreven, doch niet uyt ons gesicht, in de voornacht wasset starlicht, in de na-nacht hadden wy o. wint met betogen lucht.

[3 January 1634]

Den 3. de wint z.o. met Mot-reghen, snachts een harden z. wint, met veel reghen.

[4 January 1634]

Den 4. een harde westelijken wint, met kout weer, doen quam de Bay wederom vol Ys, dat wy geen water sien konden, snachts wasset een betogen lucht, met een Oostelijcke wint.

[5 January 1634]

Den 5. de wint als voren, met dick mistich vriesent weer, de voor-nacht hadden wy betogen lucht, de wint w. den selfden nacht hadden wy noch klaer starrelicht.

[6 January 1634]

Den 6. de wint n. met helder vriesent weer, snachts harden windt met jacht-sneeu.

[7 January 1634]

Den 7. noch weer en wint als voor desen, maer viel doen veel sneeu, ja dat wy noch noyt soo veel sneeu en hebben gesien, so lange wy hier geweest hebben, op dato hadden wy oock stercke vorst, het vriest soo wel by dagh als by nacht, tegenwoordigh gaen wy weynigh uyt, eensdeels door de groote sneeu, andersins om dat wy hier ende

+ Ianuarius.

daer sorgen in eenighe putten ofte leechten te schieten, also wy die niet wel bekennen konnen, door dien het nu soo veel sneeut.

[8 January 1634]

Den 8. de wint n.o. en hadden kout vriesent weer, daer na kreghen wy wederom een betoghen lucht, snachts begondet hart te waeyen, ende was fel kout, so dat het ons nu begint aen te kleven.

[9 January 1634]

Den 9. de wint en weer als voor desen, kreghen de Bay vol Ys, en komt ons toe-schieten als witte geberghte ofte Landt-schappen, wanneer het van verre aen komt, want wy dickwils boven uyt onse hutte ofte Tente lagen en speculeerde, hoe hem 't Ys somwijlen aenstelde, de selfde nacht hadden wy klaer starre-licht met Maneschijn, maer de Maen moet wel 7. of 8. dagen out zijn, voor en al eerse ons vertoont, want hy eerder niet de hooghte van 't geberghte en kan krijgen, soo dat wy van wegen het geberghte die niet eerder en mogen sien, wint en weer als voor dese.

[10 January 1634]

Den 10. de wint N.O. hadden helder ende klaer stil weer, seer vermaeckelijck, doch was fel kout, de kou komt ons sterk by, de Baey lagh so vol Ys dat wy geen water sien konden, den selfden nacht hadden wy meest starre-licht, maer al kout weer, ende hielt hem al meest aen het vriesen.

[11 January 1634]

Den 11. voormiddagh hadden wy klaer helder stil weer, ende naemiddaeghs kreghen wy eenen zuydelicken windt, met een betooghen lucht, maer al koudt weer, dat ons niet en begaf, den selfden nacht kregen wy noch een harden z.o. wint, wy kregen op dese reys veel sneeu.

[12 January 1634]

Den 12 de wint als voren, maer wederom veel sneeu dat wy qualijck uyt onse Tent konden gaen, doch desen dagh en wast soo bitter kout niet, als 't daeghs te voren hadde geweest, de koude was wat gemindert, snachts was het weer en wint noch als voren, smorgens was het Ys wederom so veer uyt ons gesicht gedreven, dat wy 't niet sien konden.

[13 January 1634]

Den 13. de wint z.o. met veel sneeu, dese mael kreghen wy een Beer aen onse Tent, en hoorden eenigh gewagh, sagen datelijck uyt, en leyden onse Roers aen, schooten hem in sijn kop, dat hy hart-steecke doot bleef, wy doen gelijckerhandt met Touwen, bonden hem aen de beenen ende aen de hals vast, sleepten hem in onse Tent en ginghen hem villen, want het voor de deur geen weer en was van wegghen de groote koude, ende oock door het sneeu dat so dick lagh, in de na-nacht was het goet klaer weer.

[14 January 1634]

Den 14. hadden wy Oostelijcke wint, met redelijck klaer weer, wy gingen over den bergh, tot by den Roodenbergh, maer wy en hebben niet vernomen, snachts wasset mooy

weer, + de Starren verschenen ons somwijlen, de wint als voor desen.

[15 Ianuary 1634]

Den 15. stijve Oostelijcken windt met sneeu, ende het Ys is ontrent een mijl van 't Landt gedreven, snachts hadden wy de wint n.o. en klaere Mane-schijn.

[16 Ianuary 1634]

Den 16. de wint z. het was goet winter-weer, wanneer wy den zuyden wint hebben, so hebben wy in 't gemeen het sachtste weer, ende konnen dat weer wel verdragen, want heel groote koude en hebben wy dan niet, snachts liep de wint o. ende was doncker betogen lucht, maer vrooms wederom sterck aen.

[17 Ianuary 1634]

Den 17. was de wint als voren, met kout mistich weer, snachts een Noorden wint, met so stercken vorst dat de Bay al te mael met nieu Ys bedeckt was, ende het oude Ys lach smorgens so veer in zee, dat wy het water niet en konde bekennen.

[18 Ianuary 1634]

den 18. hadden wy mistigh weer maer heel kout, ende nae de middagh kregghen wy eenen Westelijcken wint, oock snachts hebben wy hem noch behouden, daer na begon het wederom vry hart te sneeuwen, weer en wint als voor desen.

[19 Ianuary 1634]

den 19 kregen wy noch geen veranderingh in wint, en behielden al veel sneeu, 't welck voor ons wat verdrietig was, want konden weynigh daer om uytgaen.

[20 Ianuary 1634]

Den 20. hadden wy w. wint met veel sneeu, de sneeu leyt nu tegenwoordig so dik, dat wy qualijck uyt onse Tent konnen komen, maer en is tegenwoordigh soo kout

+ Ianuary

niet als 't de voorgaende daghen geweest is, snachts liep de wint Oostelijck met sneeu.

[21 Ianuary 1634]

Den 21. hadden wy harden Oosten wint met Iacht-sneeu, snachts liep de wint west.

[22 Ianuary 1634]

Den 22. noch harde Westelijcke wint, met betogen lucht en veel sneeu, het en wist van gheen ophouden alleens of het nimmermeer en dachte op te houden, snachts hadden wy stercke vorst, ende het weer in voegen noch als voor desen.

[23 Ianuary 1634]

Den 23. smorgens hadden wy goet klaer vriesent weer, wy ginghen doen met den anderen uyt met groote moeyte, na de zuyt-sy van het Eylant om nae de Son te sien, maer de lucht betroock so dat wy geen klaer bescheyt daer van schrijven en konnen, want konden geen bescheyt sien, maer daer komende vernamen wy veel Ys, de sneeu leyt hier in de Bay ontrent een mans lenghte hoogh, snachts hadden wy harden Oosten wint, ende sagen somtijts de Starren ende somtijts wederom niet, weer en wint als voren.

[24 Ianuary 1634]

Den 24. was't Ys een groot stuck in Zee gedreven, en kregen een moye koelte uyt den Westen met klaer weer, wy hadden sneeu, snachts was het Starrelicht, maer in de na-nacht hadden wy de wint hart zuyden, ende was betogen lucht.

[25 Ianuary 1634]

Den 25. hadden wy harde zuyden wint, ende betogen lucht: maer hadde doen eenen koude nacht, de wint als voren.

[26 Ianuary 1634]

Den 26. de wint w. maer al sneeuwent weer, savonts saghen wy het Ys wederom ontrent de Bay, snachts hadden wy suyden wint, met een donckere lucht.

[27 January 1634]

Den. 27. de wint w. met goet sacht Winter-weer en betoghen lucht, en kregen de Bay wederom vol Ys, snachts hadden wy o. wint, met een donckere lucht ende met sneeuwent weer.

[28 January 1634]

Den 28. de wint w. maer hadden een donckere lucht, met een z.o. wint, met sneeuachtigh weer, den selfden nacht was het Ys wederom een goet stuck in Zee gedreven.

[29 January 1634]

Den 29. hadden wy z. westen wint, met regen snachts weste wint met donckere lucht, smorgens lagh de Bay wederom vol Ys, so dat wy't water niet bekennen en mochten, weer en wint als voren.

[30 January 1634]

Den 30. klaer stil kout vriesent weer, wy hebben met groote moeyten op den Bergh geweest, ende sagen daer de Sonne ontrent in't zuyden, maer na onse maets gissinge maeckte die daer geweest waren, dat de Son ontrent anderhalf uur hoog stont, snachts hadden wy een Oosten wint maer hadden doen goet weer, somwijlen vertoonde ons de starren en dan ginghen sy wederom wegh dat wyse niet meer en konden sien, weer en wint als voren.

[31 January 1634]

Den 31. Westelijcken

wint, met veel sneeu, snachts liep de wint Noordelijck, met klaer starre-licht ende kout vriesent weer.

[1 Februarius 1634]

Den 1. Februarius hadden klaer stil weer, ⁺ het luchjen uyt den Westen, wy gingen doen na den Bergh toe, ende sagen de Zonne noch klaer schijnen, ende leyt noch aen de Noortzy van het Lant, soo veer als wy het konden sien met ys, so dat wy geen water bekennen en konden, snachts heel stil weer en Starlicht.

[2 Februarius 1634]

Den 2. de windt N.O. met klaer vriesent weer, snachts klare Maneschijn, en moy starlicht, is bequaem weer voor ons, wy vernemen nu geen Beeren meer, hebben vrees voor ons soo wy bemercken konnen; noch weer en wint als voren.

[3 Februarius 1634]

Den 3. de wint Oostelijck, ende het weer als voor desen, snachts hadden wy S.O. wint met een betogen lucht, matelijck sagt weer ende niet al te kout.

[4 Februarius 1634]

Den 4. voor de middagh hadden wy den wint noch als voren, het ys was doen een goet stuck in de Zee gedreven, ende des na-middags so kregen wy een z.w. wint, met sneeuwent weer, met dese wint en isset so kout niet, als het wel de voorgaende dagen gheweest is, snachts Suyden-wint met goet Starlicht weer en niet heel kout.

[5 Februarius 1634]

Den 5. de wint S.O. met een donckere lucht, des snachts liep de windt Oostelijck met sneeu, maer was doen so fel kout niet als't wel voor desen geweest is, konnent tegenwoordig wel harden.

[6 Februarius 1634]

+ February

Den 6. de wint als voor desen, met goet sacht weer en betoghen lucht, snachts liep de wint z.w. het was op datmael klaere Maneschijn weer, ende heel klaer starre-licht.

[7 Februarius 1634]

Den 7. kregen wy harden O. wint met betoghen lucht.

[8 Februarius 1634]

Den 8. de wint zuyden, met heel goet sacht weer, het Ys was soo veer van't Landt gedreven, dat wy het niet meer konden sien, snachts wasset klaer Mane-schijn, ende helder starre-licht.

[9 Februarius 1634]

Den 9. de wint Noordelijck, ende het sneeuden dien dagh veel, so dat wy qualijck ergens konden gaen, want schooten alder-wegen diep in de sneeu, snachts was't z. wint met veel sneeu.

[10 Februarius 1634]

Den 10. de wint N. maer heel moy sacht doyant weer, geen strenge koude, op den selfden nacht liep de wint z.w. maer kregghen een harden storm, ende donckere lucht.

[11 Februarius 1634]

Den 11. was't een Zuydelijcken wint met een betoghen lucht en goet weer, snachts liep de wint Oostelijck met een donckere lucht.

[12 Februarius 1634]

Den 12. de wint noch als voor desen, met wat sneeu, het was noch al goet sacht Winter weer, snachts een doncker lucht.

[13 Februarius 1634]

Den 13. hadden wy noch Oostelijcke wint met sneeuwent weer, redelijck sacht weer, in de nanacht hadden wy klaere Mane-schijn.

[14 Februarius 1634]

Den 14. hadden wy voor-middagh goet klaer weer en Oostelijcke wint, snachts waeyden het heel hart, en dooyent weer.

[15 Februarius 1634]

Den 15. hadden wy het weer als voor desen, het lach soo dick van de sneeu dat wy somwijlen tot ons middel daer toe in sackten, dat was de oorsaeck dat wy weynigh uyt gingen.

[16 Februarius 1634]

Den 16 de wint O. met betogen lucht en sacht weer, op desen dagh vernamen wy 2. Vogels, die naer ons gissinge soo groot mochten zijn als Gansen, maer alsoo wyse geen van allen meer gesien en hadden, en konden wyse geen naem geven, oock en konden wyse soo nae niet komen, dat wijse mochten schieten want sy heel schou voor ons waren, oock hebben wy hier eenen Valck gesien, maer wy en konden hem niet krijgen.

[17 Februarius 1634]

Den 17. de wint noch als voor desen, met doncker weer en veel sneeu, snachts sagen wy somtijts de starren en somtijts niet, weer en wint als voren.

[18 Februarius 1634]

Den 18. hadden wy een Oostelijcke wint met betogen lucht, maer goet weer, snachts hadden wy weer en wint als voren.

[19 Februarius 1634]

Den 19. de wint als voren maer moy weer, en hebben over het geberghte geweest tot den Rooden-berg toe, maer wy en hebben niet sonders vernemen konnen oock geen Ys sien, het weer als voor desen.

[20 Februarius 1634]

Den 20. weynigh veranderingh van weer en wint,

hadden soo al lijdtseem weer.

[21 Februarius 1634]

Den 21. de wint N.O. met seer klaer en schoon weer, wy gingen na den Bergh met veel moeyte, doch daer komende hebben niet vernomen, snachts moy stil weder met vorst en daer na sneeu.

[22 Februarius 1634]

Den 22. de wint N.O. wederom sneeu, het welck de meeste Vogels waren die wy sagen, ende daer nae hadden wy vry wat vorst, ende snachts wasset seer duyster.

[23 Februarius 1634]

Den 23. de wint die nu al een poosje over dien boeg ghewaeyt heeft, is fel koudt, met dese wint quam vry veel ys aen de wal, maer in Zee kon men geen Ys sien, snachts van gelijcken weer en wint als vooren.

[24 Februarius 1634]

Den 24. Oostelijcke wint, met heel kout vriesent weer en betogen lucht, snachts Star-licht en Noordelijcke windt.

[25 Februarius 1634]

Den 25. de wint n. met een betoge lucht, den avont in't westen op klarende, sagen wy voor de eerste reys de Son van onse Tent van daen, en gink onder W. ten w. zuyden, snachts hadden wy een N.W. wint met een donckere lucht.

[26 Februarius 1634]

Den 26. de wint W. met sneeu, de Bay was wederom so vol Ys, dat wy geen water sien en konden, snachts wasset donckere lucht.

[27 Februarius 1634]

Den 27. goet sacht stil weer, ende donckere lucht, snachts hadden wy zuydelicke windt met donckere lucht.

[28 Februarius 1634]

Den 28. harde zuyden wint, maer dooyent weer, het Ys was wederom een stuck in Zee gedreven, maer niet heel uyt ons gesicht, snachts hadden wy de wint Z.W. maer was geheel duyster weer.

[1 Maert 1634]

Den 1. Maert hadden wy weer ende wint noch als voor desen, ⁺ maer hadden klare Sonne-schijn, des na middaghs begon het weer sich heel anders aen te stellen, doen kregen wy dick mottich weer, ende hadden de Son in 't z. westen van onse Tent gesien, snachts hadden wy eenen harden z.w. wint met donckere lucht.

[2 Maert 1634]

Den 2. hadden wy eenen harden Westelijcken wint, met klaer kout weer, snachts een harden n.o. wint, met een donckere lucht, maer was dese mael kout weer.

[3 Maert 1634]

Den 3. het weer en wint noch meest op de voorgaende wijs, weynigh veranderingh, snachts hadden wy eenen harden Noorden wint met donckere lucht, wy kregen de Bay smorgens wederom vol Ys: maer het was al te mael kleyn weynigh veranderingh in de wint.

[4 Maert 1634]

Den 4 de wint n.o. ende betogen lucht, oock soo hadden wy hier by goet stil weer, geen groote onlijdelijcke koude.

[5 Maert 1634]

Den 5. de wint n.o. met betogen lucht, snachts wasset van gelijcken.

+ Maert.

[6 Maert 1634]

Den 6. weer en wint als voor desen, snachts hadden wy heel stil bequaem weer, wy en konden tegenwoordigh weynigh uytgaen, blijven meest al dicht by huys, door oorsaeck van de sneeu die ons hier vry wat quelt.

[7 Maert 1634]

Den 7. wasset moy stil weer maer donckere lucht, snachts hadden wy een harden N.O. wint.

[8 Maert 1634]

Den 8. hadden wy de wint noch als voor desen, maer was een betoge lucht, snachts hadden wy oock klaer starre-licht.

[9 Maert 1634]

Den 9. de wint als voren met betogen lucht, snachts was 't wederom het selfde, de wint als voor desen, noch al kout en vorst.

[10 Maert 1634]

Den 10. de wint N.O. het vros dese mael hart en was fel kout, snachts wasset klaer helder weer, met stercke vorst.

[11 Maert 1634]

Den 11. wasset weer als omgekeert, het was moy stil weer met een sonderlinge aengename Sonne-schijn, snachts hadden wy Zuyderlijcke lucht, met heel stil bequaem weer, dat voor ons seer aengenaem was het selfde te genieten.

[12 Maert 1634]

Den 12. de Wint wederom als voor desen, het ys was doen soo veer in Zee gedreven dat wy het niet en konden sien, des nachts hadden wy een Z.O. wint, ende donckere lucht, maer goet bequaem weer, heel lijtsaem van de koude.

[13 Maert 1634]

Den 13. de Windt N.O. met een betogen lucht, den selfden nacht hadden wy meest weer en wint als voren, met duyster weer, matelijcke koude.

[14 Maert 1634]

Den 14. de wint N.O. waeyde wat snelder alst daeghs te voren gedaen hadde, het was doen vry al kout weer, des nachts hadden wy weer en wint meest al eenderley.



[15 Maert 1634]

Den 15. de wint Z. met soete lucht, ⁺ en aengenaem weer, wy ver namen ontrent de Tent een Beer, die wy in een wijl tijds niet ghesien en hadden, wy waren seer begeerigh, om hem te mogen schieten, alsoo wy lange den ouden kost gehad hadden, ende daer door seer met het Scheur-buyck gequelt waren, eyndelijck in het schieten so treften wy hem so seker dat hy doodt ter aerden viel, wy die niet veel en konden te wege brenghen als onse tijdt soo wat te vergeten, met het een ofte andere handt-gebaer, togen datelijck aen 't villen, ende hingen het vel in de lucht ende lieten 't droogen, het vleysch daer wy t' samen seer begeerigh na waren, hebben wy wat gewaeksout, ende oock een deel gekookt, 't welck voor ons een groote verversinghe was, door dien wy allegader met het scheurbuyck ghequelt waren, ende hoopten daer door wederom aen onse ghesontheydt te raken, op den selfden nacht hadden wy een Z. westen wint, met donckere lucht.

[16 Maert 1634]

Den 16. behielden wy noch den N.O. wint, en koelden wacker op, hoe langer hoe meer, wy stelden doen een Vosse-val toe, snachts liep den Windt Noorden.

[17 Maert 1634]

Den 17. de wint Noorden, met een dicke betogen lucht, wy kregen de Bay wederom vol ys, snachts de wint als voor desen.

[18 Maert 1634]

+ Maert

Den 18. de wint N. met betogen lucht ende kout vriesent weer, in de na-nacht hadden wy schoon starlicht.

[19 Maert 1634]

Den 19. hadden wy kout vriesent weer, ende des nachts als voor desen.

[20 Maert 1634]

Den 20. hadden wy stil klaer Sonne-schijn weer, ende wy hebben op den Bergh gheweest, maer en hebben niet gesien dan ys, soo veer als wy sien konden, wy en konden geen water sien, snachts hadden wy een Suydelijcken wint, met donckere lucht.

[21 Maert 1634]

Den 21. de wint als voren, met doncker mottigh weer, het ys was wederom een groot stuck in Zee gedreven, snachts hadden wy een Suyden wint met dicke betogen lucht.

[22 Maert 1634]

Den 22. de wint Z.O. en hadde doen betogen lucht, wy en vernemen tegenwoordigh niet sonders, oock so is onse couragie wat kleyn, alsoo wy vry wat sieck van 't Scheurbuyck zijn, wy hebben weynigh verversinghe, om ons een weynigh op de been te helpen, snachts hadden wy betogen lucht, ende de wint noch als voren.

[23 Maert 1634]

Den 23. hadden wy veel sneeuwent weer, soo dat het dan quaet voor ons uyt te gaen is, snachts hadden wy stil doncker weer.

[24 Maert 1634]

Den 24. voor de middagh hadden wy mooye Sonne-schijn, ende stil vermaeckelijck weer, na de middagh liep de wint z.o. het waeyde hart aen, ende het stelde

hem dien na middag noch tot sneeuwen, snachts hadden wy een donckere lucht.

[25 Maert 1634]

Den 25. voor middag hadden wy moye Sonne-schijn en stil bequaem weer, nae de middagh een harde zuydelijcke wint met betogen lucht, snachts klaer stil weer.

[26 Maert 1634]

Den 26. kregen wy de Bay wederom vol Ys met klaer Sonne-schijn, wy hadden de wint z.o. ende snachts zuyden, met klaer helder weer.

[27 Maert 1634]

Den 27 de wint als voren, met schoon klaer weer, snachsts van gelijcken.

[28 Maert 1634]

den 28. de wint z.o. met een betogen lucht, het Ys was so veer in Zee gedreven, dat wy het niet kosten sien, op dato saghen wy een Walvis, ende was een groot beest, hy quam in de Bay, maer en konde niet wel by hem komen, so dat hy ten lesten wederom verdweenen is, wy waren op dese mael wederom over den Bergh geweest tot by den Rooden-Bergh, daer komende so sagen wy vijf Walvissen, ende waren dicht op 't Landt, ende tegen den avondt sagen wy der noch vier ontrent de Bay dat was 10. die wy van dien dagh gesien hadden, hadden wy volck genoegh by ons gehad, wy hadden wel moet gehad, de selfde te bekomen maer waren te swack van volck, oock so en hadden wy geen commoditeyt om haer te vangen, maer wanneer wy volcx genoeg hadden, en wy te degen versorgt waren van alles, souden so veel Vis krijgen, dat wanneer de Schepen aenquamen niet lange en behoefden te wachten na de ladinge, den selfde nacht hadden wy het weer en wint als voor dese.

[29 Maert 1634]

Den 29. zuydelicke wint, met een betogen lucht, maer hadden goet sacht weer, wy hebben van daegh so veel Walvissen gesien datse ontelbaer waren, soo een menichte als wy'er sagen, so dat wy sonderlinge voordeel gedaen souden hebben, wanneer wy volck ende gereetschap gehad hadden, maer met ons seven en konden wy niet uytrechten, oock so hadden wy veel sieckte, so dat wy weynigh lust daer toe soude gehad hebben, snachts hadden wy al meest het selfde weer, en de wint als voor desen

[30 Maert 1634]

den 30. weer en wint als voor desen, van daegh hebben wy wederom veel Ys vernomen, hier in de Bay, so dat dit alle daeg meest continueert, snachts hadden wy de wint noch als voren maer donckere lucht.

[31 Maert 1634]

den 31. hadden wy een harden N.O. wint met sneeu, hier sijn weder wel 4 â 5. Walvissen geweest voor de Bay, maer wy en kondense niet krijgen, was ons gelegentheyt oock niet of ten hadde saecke geweest dattet door geluck een gestrant hadde, dat wy hem door die oorsaeck souden konnen krijgen, oock hebben wy vernomen een Beer, de welcke by hem hadde 3. jonge Beerkens welke jonge Beerkens ontrent waren van groote, als kleyne Schaepkens, wy dede sonderlinge naerstigheyt om hem te mogen schieten ofte krijgen, ende dan de kleyne, maer also onse eerste schoot faelgeerde, so ginck hy deur en de kleyne volgde hem na, so dat wyse quijt wierden, maer wy hadden sonderlinge vermaeck in de jongen te sien, snachts hadden wy meest weer en wint als vooren.

[1 April 1634]

Den 1. April, + de windt oostelijck met betogen lucht, wy hebben hier wederom voor de Bay wel 4 of 5. Walvisschen gesien, maer konden anders niet daer toe doen als het gesicht, wy kondense niet krijgen, snachts hadden wy een zuyden wint met klaer starre-licht.

[2 April 1634]

Den 2. de wint z.o. met sneeu, dese mael en hadden wy geen extraordinaris koude, maer was lijdsaem weer, snachts hadden wy weer en wint als voren, maer duyster.

[3 April 1634]

Den 3. de wint Westelijck met betogen lucht, wy hebben onse twee leste Hoenderen gedoot, alsoo wy maer met ons twee gesonde Persoonen tegenwoordigh sijn, de andere vier waren heel sieck en swack waren heel kreupel van 't scheur-buyck, so was haer begeeren dat men de Hoenderen dooden souden, 't welck wy deden volgens haer begeerte. De vier krancke die hoe langer hoe meerder door

+ April.

de koude vervielen, ⁺ hebben de leste twee Hoenderen gegeten, hopende datse haer wel bekomen souden, oock so wenschten wy noch wel een dozijn te hebben, ende dat om onse siecken te mogen helpen, maer dat en kost niet zijn, ende moeten voor deze mael patientie hebben, snachts hadden wy meest weer en wint als vooren.

[4 April 1634]

Den 4. hadden wy de wint meest als voor desen, snachts van gelijcken

[5 April 1634]

Den 5. hadden wy noch westelijke wint met schoone Sonne-schijn, wy hebben van daegh hier voor de Bay twee Walvisschen gesien, waren al vry groot, maer zijn wederom uyt de Bay gekomen uyt ons gesicht, snachts hadden wy de wint z.o. met donckere lucht.

[6 April 1634]

Den 6. de wint suyd-west met klaer weer, snachts hadden wy betogen lucht met donker weer.

[7 April 1634]

Den 7. de wint n.o. en 't sneeuden dicht aen, op dato so sagen wy wederom hier in de Bay 4 of 5 Walvisschen, maer het en dede doen anders niet als sneeuwen en hielt niet op, weer en wint als voren.

[8 April 1634]

Den 8. hadden wy de wint n.o. doch was wat kout weer, wy hadden moye Sonne-schijn, wy hebben van dien dagh so veel Walvisschen gesien, so in de Bay als in de Zee, datse ontelbaer waren, met sulcken menichte lagense verspreyt, snachts hadden wy weer en wint als voor desen.

[9 April 1634]

+ April.

Den 9. de wint n.o. met betogen lucht, wy sagen wederom seer veel Walvisschen, maer zijn wederom soo d' een voor d' ander na, uyt ons gesicht gegaen, snachts hadden wy een n. wint met kout vriesent weer.

[10 April 1634]

Den 10. de wint noch als vooren, maer hadden doen klaer weer, de Bay was doen wederom vol Ys gekomen, wy sagen ditmael wederom seer veel Walvisschen ontrent het Ys, snachts het weer en de wint als voor desen.

[11 April 1634]

Den 11. desen dagh hebben wy geen Visschen gesien, oock so en vernemen wy geen Beeren meer, 't welck ons verwondert, hebben nu in langen geen gesien, het weer blijft noch al kout, ende snachts meest weer en wint als voren.

[12 April 1634]

Den 12. de wint n.o. met klaer kout vriesent weer, wy hebben op dato niet sonders vernomen, snachts weer en wint als voren.

[13 April 1634]

Den 13. de wint noch in voegen als voor desen, het leyt teghenwoordigh hier vol Ys, snachts kout vriesent weer met donckere overtogen lucht.

[14 April 1634]

Den 14. hadden wy het weer en wint als vooren met Sonne-schijn, snachts eenen zuydelijcken wint, het Ys is een goet stuck van de Wal af-gedreven.

[15 April 1634]

Den 15. so hadden wy goet bequaem stil weder, wy sagen dese mael wederom vier Walvisschen in de Bay, maer also onse Boeck-houder nu tegen-woordigh seer kranck leyt, so hebben wy weynigh lust om te gaen sien wat buyten geschiet, snachts hadden wy meest weer en wint als voren.

[16 April 1634]

Den 16. so is onse Boeck-houder gerust, ende is dese Werelt over-leden, te weten op Paesdagh, de Heer wil zijn Ziel genadigh zijn, en geven ons wat ons salich is, want wy meest oock al sieck zijn, hoe het Godt met ons versien heeft is hem bekent, wy hadden een w. wint met klaer weer, snachts doncker weer.

[17 April 1634]

Den 17. so hadden wy w. wint met betogen lucht, het Ys lagh wederom aen de Wal soo dat wy geen water sien en konden, snachts meest weer en wint als voren.

[18 April 1634]

Den 18. so hadden wy al meest het weer als voren met een donkere lucht, snagts de wint n.n.o.

[19 April 1634]

Den 19. desen dagh hadden wy meest weer en wint als voor desen, wy worden hoe langer hoe meerder sieck, want wy nu geen verversinge meer en hebben, so dat wy buyten hoop ende troost zijn, en die hier Sieck raekt, daer is weynigh hoop van beteren, eensdeels door de weynige verversinge, anderdeels van wegen de groote koude, want gesont zijnde, kan men hem qualijck verwerpen, hoe veel te meer sieck teleggen in onse koy, doch wy hoopen het beste, verwachten de genade van Godt, wint en weer als voren.

[20 April 1634]

Den 20. hadden wy de wint zuydelik, met be-

togen lucht, + het Ys is aen de Noort-hoeck een groot stuck van de Wal gedreven, snachts hadden wy Oostelicken wint met sneeuwent weer.

[21 April 1634]

Den 21. hadden wy heel stil weer, met moye Sonne-schijn, en vernamen doen niet, om voor ons te beschrijven, want wy konden niet veel uytgaen, door oorsaecke dat ons het scheur-buyck hoe langher hoe meerder over viel, snachts hadden wy n.o. wint met betogen lucht.

[22 April 1634]

Den 22. het weer en wint noch meest als vooren, maer wy hebben het Ys wederom so dicht aen de Wal dat wy het Water niet bekennen konnen, snachts hadden wy z. wint, het Ys is op dato so veer in Zee gedreven, dat wy het niet en konnen sien.

[23 April 1634]

Den 23. de wint als voren met stof-regen, wy leggen hier seer ellendigh, daer is niemant als ick alleen, die sijn selven behelpen kan, en ick diense met groote pijn allegaer, soo lange als het God belieft, ick hebbe van daegh onse Commandeur in een andere Koy geholpen, alsoo hy wat ongemackelijck leyde so hy seyde, en docht die plaets ofte Koy beter voor hem soude zijn, alsoo hy't op mijn begeerden, ende wilde daer parforts zijn, maer hy worstelt al met de doodt, nae mijn duncken, des snachts de Wint als voren, met doncker weer.

[24 April 1634]

Den 24. soo hadden wy eenen z.w. wint, en betogen lucht, snachts hadden wy meest het weer ende windt als voren.

[25 April 1634]

Den 25. so hadden wy al een z.w. wint, met Sonne-schijn, ende het ys leydt by noorden de Bay, ontrent een half mijl van 't landt, ende besuyden de Bay en konnen wy geen ys sien, wy sagen ook veel Walvisschen, snachts hadden wy een harden Noord-westen windt, met betogen lucht, het ys is wederom aen de wal, maer is ontrent een half mijl van't landt al water, weer en wint als voren.

+ April.

[26 April 1634]

Den 26. hadden wy heel stil weer, met betoogen lucht, snachts woey het luchjen uyt den Westen, en heel moy weer.

[27 April 1634]

Den 27. hadden wy stil dooyent weer, en hebben onsen Hondt gedoot, om te eten, tot onse verversinge, snachts een Oosten wint, met betogen lucht, heel goet weer.

[28 April 1634]

Den 28. soo hadden wy de wint als voren, met betogen lucht, het ys is van daegh soo veer van de wal af-gedreven dat wy het qualick meer sien konden, snagts hadden wy eenen stercken Noorden wint met betoghen lucht.

[29 April 1634]

Den 29. noch het weer ende de windt als voren, die nacht kregen wy harde N.O. wint, ende wy hebben het ys weder aen de wal gekregen.

[30 April 1634]

Den 30. de windt als voren, klare Sonneschijn-weer, (*DIE*)

Na-Reeden.

*D*It woortjen (*DIE*,) dat is noch uyt de penne gekomen, maer desen dag en heeft sijn behoorlicke beschrijvinge niet kunnen krijgen, niet wetende of hy noch heeft willen stellen (*DIE*) nagt hadden wy het weer ende de wint als voor desen, ghelijck hy meer-malen voor desen wel geobserveert heeft, of wat hy daer mede uyt heeft willen drucken is den goeden God bekennt, doch wy latent in voegen gelijk wy het gevonden hebben, maer hier is haer schrijven op ghehouden, namelick den 30. April 1634. Ende soo de mannen sustineren die daer selfs geweest hebben, ende handt voor handt selfs gesien hebben, soo isser eenen by gheweest die van de andere ses selfs sijn schrijven en lesen meest heeft geleert, dese is wel de laetste geweest die geleeft heeft, oock die geschreven soude hebben, na opinien van de Matroosen, doch het laet hem aensien, doen hy de lesten April gestelt heeft, dat hy door flauwigheyt ofte door

zwackheydt heeft de penne ter neder geleyt, ende is gaen leggen in sijn Koy ofte rust-plaetse, ende heeft alsoo God dien alle dinck bekent is, het self de opgegeven, ende is soo in de rust ontslapen, gelijk den goetgunstigen Leser sal kunnen bevinden, die dit self den sullen komen te lesen.

Wanneer het Volck en de Schepen wederom gereet waren, om het aenstaende Iaer na het Eylandt ghenaeamt Mauritius, in Groenlandt, te varen, soo sijn de Zeeuwen wel de eerste geweest die daer gelant sijn, en also de Matroosen seer nieuwgierigh waren om elck de eerste te sijn, die aen de Hut ofte Tent, mochte komen, om te sien hoe het met de Maets gegaen was: doch sagen alreeds wel datse haer in 't aenkomen van de Scheepen niet en vernamen, en daerom vermoedense datse alle doot waren, daerom eenige na de Tent sijn gelopen: in komende hebben gesien den desolaten staet van de 7. Matroosen, die sy alle doot gevonden hebben, elck apart in zijn Kooye, waer van sy seer verschrickten, ende verbaest uyt traden en hebben 't ghebootschapt aen den Commandeur, gelijk ghy hier in het vervolgende sult hooren.

[16 April 1634]

Haer eerste Doode was gestorven op den 16. Van de Maent van April Anno 1634. dese hadden sy noch selfs een Kist gemaect, ende hebben hem in een andere Tent gebracht. De andere ses sijn in 't eerste van Mey hem na-gevolght, na ons vermoeden, ende het gemeen gevoelen, maer sy en hebben daer van niet geschreven, soo dat wy hier niet anders van kunnen oordeelen.

[4 Juny 1634]

Na dat de Schepen den 4. Iuny in 't selfde jaer als boven verhaelt, aldaer ter Reede gearriveert sijn geweest, hebben sijse seer desolaet yder een in haer Koy doot vinden leggen, den eenen hadde noch het Kasen-broodt by hem in de Koy staen, den derde met een Salf-does by hem staende, waer uyt hy eenige Salve hadde gebruyckt, om sijn Tandt-vleesch mede te smeeren, also hy noch de handt na de mondt toe gebogen hadde, het Boeck noch by hem leggen, alsoo hy noch leggen lesen hadde, voorts de resterende sijn soo mede in haer Kooyen doot gevonden, also hebben de 7. Matroosen so droevigh haer leven ge-eyndight. Ick geef den goetgunstigen Leser te bedencken oft niet droevigh voor haer is gheweest, wanneer sy allegaer hebben beginnen so sieck te worden, dat den eenen den anderen niet en heeft kunnen helpen, voornamelijck voor die geen die lest in 't leven gebleven is, men heeft bevonden dat den Boeck-houder wel den eersten is gheweest, die overleden is, dat is de geene gheweest die in half April gestorven is, de resterende ses, sijn ghelijck wel te bemercken is gheweest volgens het schrijven van de overleden, alsoo eene schrijft, datse soo ellendich daer aen sijn, dat hy noch wel de sterckste was diese alle vijf bediende op handen en voeten, doch met groote pijn, dit is de geene die van de andere het schrijven geleert heeft, so men aen de handt kan bevinden, so is na sijn woorden wel af te meten, dat de andere seer kranck gheweest sijn, oock is wel te bevroeden, datse op het langhste noch wel 2. a 3. dagen soude kunnen gelegen hebben daer sy op houden met schrijven, doch niemandt kan het voor vast na seggen, alsoo daer niemant in presentie en is geweest, maer spreken na ons vermoeden, want wanneer sy so varde gekomen sijn, datse haer selve niet en hebben kunnen of weten

te behelpen, soo sijne na alle aparentie, so d' een voord' ander nae, van de groote koude die daer geen ghebreck is gheweest, leggen verstijven, ende zijn van ongemack vergaen; Ia vertrouwe dat den eenen van den andere zijn doot qualick heeft kunnen weten, want is haer meest alle gelijk overvallen, den eenen mach een dach langher gelegen hebben als d' andere, maer heeft het niet veel langer kunnen maecken; sy zijn nae ons vermoeden, ende daer men 't oock vast voor houdt meest van 't Scheur-buyck ghestorven, ende dat meest door de oude kost, ende de weynighe vervarsinghe, ende doense soo varde gheraect zijn gheweest datse haer niet op en hebben kunnen houden, soo heeft haer de vorst

voort verstijft, want also wy in hare Beschryvinge bevinden, soo en sijnse van geen vorst alleen gestorven, oock soo en hebben sy soo vervloedigh sneeu niet gehadt of hebben een dach, of twee nae datum wederom uyt kunnen gaen, alleenlijck dat haer meest gheparst heeft, dat is het Scheur-buyck geweest. Wanneer nu de Schepen ghearriveert zijn geweest, als boven verhaelt is, so is by den Commandeur ghebooden, dat men de ses Matroosen, met den sevende, de welcke vande andere ses noch selfs gekist was, ende die sy noch selfs in een andere Tent gebrocht hadden, datmen de Ses overleden oock soude kisten, en stellense dan onder 't sneeu, en wanneer het Aerdtrijck ontlaten soude zijn, om dan alle seven eerlijck te doen Begraven, het welck alsoo is geschiet, ende dat op S. Ians dagh, en dat soo eerlijck alst doenelijck is gheweest; wanneer sy ter aerden sijn ghestelt soo heeft den Commandeur geboden, datmen de Stucken soude lossen en na Scheeps gebruyck, haer den Heer in sijn bewaringhe beveelen.

Vorders soo sal den goetgunstighen Leser dit Journael, ofte Beschrijvinge wat gelieven te verschoonen, want ghelijckerwijs den Boeck-houder selfs verklaert, dat hy van sijn Leven in gheen Boeck-houders-Ampt, ghetreden is geweest, en gedaen heeft, so hy best konde, seyt hy self, ende also ick niet anders en hebbe kunnen vinden, als alleen simpelijck haer Beschrijvinge, so hebbe ick mijn uysterste vermogen gedaen, om soo veel doenelijck was, het selfde soo wat te verklaren, ofte verlichten, alsoo ick door eenighe goede Vrienden daer toe ben gebeden geweest, dat ick het selfde soude in Druck doen uytgaen, ende alsoo het mijn Ampt ende Negotie was, soo en hebbe ick het selfde niet kunnen weygheren, te meer om de groote Affectie, die ick daer toe draghende ben. Ende om dat het U E. oock door den Druck mochte kont gedaen worden, gelijk een yder hier sal kunnen sien; noch wenschte ick wel dat ick U E. noch meerder contentement hadde kunnen doen, want daer men geen matery en heeft, kan men qualijck yetwijs maken, of men moste met willens leughenen ofte verdichtselen schrijven, doch den goetgunstigen Leser, sal kunnen bevinden, dat ick hier in mijn uytterste vermogen gedaen sal hebben, te meer wanneer gy sult sien de geschreven Copye die sy selfs geschreven hebben, en die hier en daer in verscheyde Handen sijn berustende, so is my het Principael daer van ter Handt gekomen, waer nae dit Journael selfs Gedrukt is. Voorts soo wilde ick U E. wel gebeden hebben, alsoo der veele Bulle ofte Briefkens hier van, door de Kramers en Landtloopers, zijn uytgegaen en geroepen, en maken de Luyden grote ende groove Leugenen wijs, 't welck maer geraepte Fabulen ende vercierselen zijn, biddende U E. daer aen geen geloof te willen geven, gelijk U E. selfs oock wel bevroeden kan, dat men in een kleyn Briefken of Bulleken geen Particulariteyten en kan beschrijven.

Besluit.

*Siet dus is 't Eynd' geweest van dese seven Liedten,
Die haer voor d' eerste Reys, soo stelden hier ter neer;
Om alles pertinent, van dat daer mocht geschieden,
Te brengen aen den Dagh; van Beesten, Visch, en Weer.
GODT gunn' haer voor altoos, nu d' Eeuw'ge Zalicheyt,
En meer als d' Aerdsche Mensch daer by kan spreecken*

UYT.



Kort Journael, van de seven Persoonen die op Spitsbergen, in het Overwinteren, gestorven zijn, Anno 1634.

NA dat in 't Jaer 1633. op *Spitsberghen*, als oock aen 't Eylant *Mauritius*, om te overwinteren waren gelaten op yder seven Man, soo hadden de Schepen 't naervolgende Jaer van 1634. wederom last van de Ed: Heeren van de Groenlantsche Compagnie, om wederom de oude af-gelost hebbende, 7. Man op yder te laten, te weten vrywillige, waer toe haer gewilligh verscheyde Persoonen presenteerde. Siende dat de 7. op *Spitsberghen* waren in goede gesontheyt overgebleven, so hebben de Commandeurs daer weder 7. andere uytgekosen, om aldaer weder te overwinteren, met namen:

Andries Iansz. van Middelburgh,
Cornelis Thijsz. van Rotterdam,
Jeroen Carcoen van Delfs-haven,
Tjebbe Jellis uyt Vrieslant,
Claes Florisz. van Hoorn,
Adriaen Iansz. van Delft.
Fetje Ottes uyt Vrieslandt.

Welcke Persoonen (na dat sy na het behooren, van alles versien waren, wat tot het overwinteren noodigh was, van spijs, dranck en Medicinale drancken en kruyden) aen Landt zijn gelaten, en

hebben van al haer weder-varen Daghregister gehouden, 't welck ick om veel onnoodige reden te vermyden van weer en winden, niet in 't geheel wil volgen, maer alleen 't voornaemste daer uyt nemen, tot die tijt toe dat sy hebben op gehouden te schrijven of haer over-lijden.

[11 September 1634]

Den 11. September 1634. gingen de Schepen van daer nae *Patria*. die sy geluck op de Reys wenschten. Daer blijvende, sagen verscheyde Walvisschen, waren oock dickwils doende om die te schieten, maer konden niet vangen; sochten oock vlijtigh na groente, Reen, Vossen of Beeren, maer konden niet bekomen.

[20 en 21 October 1634]

Den 20. of 21. October, verliet haer de Son.

[24 November 1634]

Den 24. November begost de Scheurbuyck sich onder haer te openbaren, waer door sy vlijtigh uyt sagen nae verversinge van groente, Beeren of Vossen, maer konden niet op doen, tot haer groote droefheyt, dan sy troosten haer onder malkander, dat Godt haer groente en verversinge wesen sou, en dat hy't versien soude.

[2 December 1634]

Den 2. December nam *Claes Florisz.* een dranck in tegen de Scheurbuyck, en sy setten een val om Vossen te vangen.

[11 December 1634]

Den 11. dito, nam *Ieroen Carcoen* oock een dranck in voor de Scheurbuyck, en begonnen elck apart te eten ende te drincken, om dat de eene meer met de Scheurbuyck gequelt was dan de anderen, sochten alle daegh na verversingh, dan vonden niet. Bevolen haer alsoo in Gods handt.

[12 December 1634]

Den 12. dito nam *Cornelis Thijsz* ook een dranck in voor de Scheurbuyck.

[23 December 1634]

Den 23. December sagen sy den eersten Beer, soo de Kock water uyt goot stont hy voor't Venster, maer gerucht hoorende steldent op de loop.



[24 December 1634]

Den 24. dito vernamen zy wederom een Beer, daer zy met haer drien na toe liepen, die hem datelijck teghen haer schrap stelde, op sijn achterste pooten, en thoonden hem seer vreeslijck, doch wiert met een Musket-Kogel door sijn lijf geschooten, daer op hy begost te bloeden en te krijten, beet met sijn Tand en een van haer Hellebaerden aen stucken, en stelden het doen op't loopen, sy volghden hem nae met twee Lancien, maer konden hem niet krijgen, hoe seer sy hem wel van nooden hadden, om van de siecken, ja van haer alle gegeten te worden

tot verversinge, want niemant van haer allen was sonder pijn. Schreven, wil het niet beter worden, so sijn wy al te mael doot eer de Schepen hier komen, dan Godt weet wat ons van nooden is.

[25 December 1634]

Den 25. December, nam *Cornelis Thijsz* noch een dranck in voor Scheur-buyck, want het was met hem heel qualijck gestelt.

[14 Ianuary 1635]

Den 14. Ianuary, 1635. sturf *Adriaen Iansz van Delft*, zijnde de eerste van haer sevenen, doch de andere waren doen ook al te mael vol pijn, heel sieck.

[15 Ianuary 1635]

Den 15. dito sturf *Fetje Ottes*.

[17 Ianuary 1635]

Den 17. dito, sturf *Cornelis Thijsz* op welcke sy haer meeste hoop wel gestelt hadden, naest Godt, voor welcke drie overledenen maecten sy noch kisten, daer sy haer in leyden, hoe wel sy qualijck de macht hadden, en wierden alle dagen noch erger.

[28 Ianuary 1635]

Den 28. dito sagen sy de eerste Vos doch konden hem niet krijgen.

[29 Ianuary 1635]

Den 29. dito, dooden sy haer roode *Vlissinger* Hont, daer van sy savonts aten.

[7 February 1635]

Den 7. February vingen sy de eerste Vos, daer in sy seer verblijft waren, maer mocht weynigh helpen, waren al te seer verworden. Sagen doe oock veel Beeren, ja somtijts

wel 3.4.6. a 12. teffens, maer sy hadden de macht niet om een Roer af te schieten, en of sy al getreft hadden, om haer nae te loopen, want konden de eene voet voor den ander niet setten, noch geen Broot bijten, hadden vreeselijke pijn in de leden en 't lijf, en hoe quader weer hoe slimmer; d' een spoog bloet d' ander loste bloet door de stoelgang, *Ieroen Carcoen* was de sterckste noch, die haelden al te met noch kolen om vyer aen te leggen.

[23 February 1635]

Den 23. dito, lagen sy meest plat te Koy, gaven het op in Gods handt.

[24 February 1635]

Den 24. sagen sy de Son weder, daer over sy God loofden, want sy hem t'sedert den 20. of 21. October des voorleden Iaers niet gesien hadden.

[26 February 1635]

Den 26. zijnde de laetste dag dat sy geschreven hebben, waer na sy, na oogmerk niet lang geleeft hebben, schrijven zy aldus: Wy leggen met ons vieren, die noch in 't leven sijn, plat te Koy, wy souden wel eten, wasser een so kloeck dat hy uyt sijn Koy komen konde om vyer aen te leggen, wy konnen ons niet roeren van pijn, wy bidden Godt met gevouwen handen, dat hy ons uyt dese benaude werelt verlossen wil, alst hem belieft so sijn wy gereet, want wy mogen het dus niet langer harden sonder eten of vyer, en wy konnen malkander niet helpen, elk moet sijn eygen last dragen. De schepen 't navolgende jaer 1635. daer weder komende vonden sy haer al te mael doot leggen, haer Tent hadden sy van binnen wel vast toe gemaekt, om voor Beeren of anders bevrijt te sijn, en also 't de Tent van *Middelburgh* was, so braken, sy die voor ons aen Lant quamen de achterdeur, en een Backer klom daer in, en liep over de solder, daer noch eenige stucken van de voornoemde Hondt te droogen hingen, en klom de trap in 't victuali-vertreck weer neer: En also 't doncker was trat hy op een doode Hondt (want sy hadden twee honden gehad) die daer voor de trap leggende, gestorven was. Doe dede hy de binne-deur op, en liep by duyster nae de voor-deur toe om die op te doen, maer onder wegen liep hy tegen de doode aen. De deur geopent wesende, sagen sy haer daer leggen, drie stonden in kisten, *Claes Florisz* en noch een, lagen elk in een kreb doot, en de andere twee lagen midden op de vloer op eenige zeylen en ander goet, hadden de knien by nae tegen de Kin getrocken, so krom waren sy gestorven, sy maekten kisten tot de vier, en begroeven haer nevens de andere drie in 't sneeu; maer naderhant doen 't sneeu begon te smelten, en 't Lant begost bloot te komen, begroeven syse met Aerde, 't best dat sy konden, alle seven aen malkanders sijde, leyden steenen op haer kisten, om dat sy van 't Wilt niet verscheurt souden worden, naderhant isser geen meer volck op *Spitsberghen* gebleven.

Oprecht en kort Verhael, van twee-en-veertigh Persoonen die ontrent Spitsbergen, met haer Schip, vergaen zijn.

IN 't Jaer 1646. is *Ian Cornelisz. van Municky*, met een Galjoot gevaren nae *Spitsbergen*, en die gewesten, om Walvisschen te vanghen: Dit Galjoot is den 6. May uyt Tessel gevaren, en quam den 3. Juny by het Lant van *Spitsbergen* meenden de Bay in te loopen, maer 't Ys dreef so geweldigh af en aen, dat hy genootsaecht was Zee te houden, eyndelijck nae dat hy veerthien dagen door 't Ys af en aen geswurven hadde, hebbende ondertusschen twee Visschen gevangen, quamen sy in de Bay, doch de gevangen Vissen lagen noch buyten de Bay in Zee, en also sy vreesden de Visschen te sullen verliesen door den schielijcken Ysgangh, die sy gewaer wierden, sonden sy de Sloep na buyten, om met alle mogelijcke vlijt de Visschen te bergen, en terwijl sy hier mede besich waren, en vast heen en weer roeyden, so sien sy verre van haer in Zee op een schos Ys, eenige wittigheyt blinken en beweghen, maecttender onder malkander een Beer af, (die daer meest wit zijn,) eenen Harponier *Ellert Iansz*: van Oosten-blocker, mede in de Sloep wesende stemt daer nae toe te roeyen, 't welck gevolght wiert, maer naderende sien sy dat die wittigheydt een witte Block-vanger was, daer een man mede stont en weysde, een teeken van hulpsoeckingh, roeyden daer op na de voornoemde schots Ys, waer op sy tot haer alder-verwonderinghe, vier levendighe menschen vonden, en een doode, waren Engelse, vielen voor de Hollanders uyt de sloep op haer knien neer, niet wetende van groote blijtschap, wat sy tot danckbaerheyt aen haer betoonen souden, sy wierden in de Sloep genomen en na de Bay gebracht. Sy hadden met een bijl een groote kuyl in 't Ys gehouwen, en de stucken ende spranckelen, die sy uyt hieuwen, stapelden sy rontom de kant van de kuyl als 't boort van een schuyt, om de windt en 't water, beter te ontschuylen, op die maniere hadden sy haer in die kuyl by malkanderen onthouden. Sy seyden dat het veerthien dagen gheleden was, datse't Schip hadden verloren, en waren met haer twee-en-veertigh Mannen op de schos geweest, hadden eenige victuali by haer uyt het Schip gebergh, met een Sloep, en eenige ander gereetschap, haer Cammandeur siende dat 't daer op 't Ys voor haer niet te harden en was, resolveerde, om waer 't mogelijk, op 't lant te komen, voer met 17. Man met de Sloep nae landt, ende dan soude hy haer oock halen, maer also 't hart waeyde en tsedert de Sloep geen meer vernamen, so vermoeden sy dat hy met volck en al gebleven is, waren doe noch met haer 24. Man op 't Ys, maer also haer eten op was en alreede grooten honger leden, en niet anders als de doot voor oogen sagen, begaven haer sommige op eenige schossen, terwijl sy by 't Lant langhs dreven, maer hebben daer ook noyt van vernomen of sy aen Landt quamen, of van eenige Schepen gebergh zijn. Hier saten sy doe noch met haer vieren by malkander, seer bedroeft, sagen geen kans om eenmael gebergh te worden, of 't van honger, buyten de gruwelijcke koude, langer te harden. Den eenen die had een leeren Riem om 't lijf, die deylden sy onder malkander, en aten die, 't hielp so veel alst kon, en nae dat wijse eenige dagen in ons schip gehad hadden en alle hulpe door de Barbier, en andere haer aengedaen was, zijnder 3 gestorven. so datter niemant van de 42. Mannen, te recht is gekomen, als een Man, die met een Galjoot van Delft in September 1646. behouden in de Maes is overgekomen, en vrolijck na huys gereyst, waer voor hy Godt op 't hooghste heeft te dancken.

EYNDE.